

Prædiken til sidste søndag efter helligtrekonger

Matt. 17, 1-9

Det er sidste søndag efter helligtrekonger. De tekster vi læser i denne helligtrekonger-tid handler om Jesus, især om hans guddommelighed. Det kaldes også epifaniden, efter det græske ord epifani, som betyder at komme til syne, træde frem.

En af de tidlige af søndage efter helligtrekonger har vi hørt om brylluppet i Kana, hvor hans guddommelighed blev åbenbaret ved, at han fremrylledede 6-700 liter grand cru vin. Imponerende nok, men et noget indirekte tegn. Men i dag får vi Guds åbenbaring for fuld udblæsning. Vi bliver bombarderet med lys og stråleglans, Moses og Elias to fremtrædende skikkelser i Det gamle Testamente kommer til syne oppe på bjerget med den lysende Jesus.

Men ikke nok med det. Vi skal også have sat trumf på: selveste Vorherre melder sig på banen. Dog ikke synligt, men hans røst gjalder fra en kæmpe lysende sky. "Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham!" Sådan! Pang – så kan I lære det. Selv de helt fatsvage må nu forstå, hvem ham Jesus i virkeligheden er. Men de tre disciple får pålagt tavshedspligt. De må først fortælle om det, efter at Menneskesønnen er opstået fra de døde.

Hvad de sidste ord handlede om, har de ikke fattet. I alle evangelierne er disciplene – særligt Peter – ret tungnemme, og generelt forstår de ikke, hvad Jesus siger. Men her er det faktisk forståeligt, at de ikke forstår det, når det endnu ikke er sket.

Det er svært nok at forstå opstandelsen, efter den er sket. Vi har for nogle år siden i det kirkelige – særligt i de landsdækkende medier og på sociale medier – haft en større opstandelse. Årsagen var en præst, der i forlængelse af et spørgeundersøgelse fra *JP* udtalte til samme avis, at han ikke troede på, at Jesus fysisk var opstået.

Hvad han så troede på og hvordan, var ikke helt tydeligt. Men det affødte et stort postyr og ballade især i medierne, hvor en præst, der udbasunerer sin ikke-tro, altid er godt stof. Flere kolleger og en del andre mente, at han skulle fyres. Ikke mindst de konservative kristne, både i Tidehverv og i missionen mente, at man skulle tro på en fysisk opstandelse.

Sagen blev landet. I al fald trak præsten sine udtalelser tilbage og blev sendt på skolebænken for at læse teologiske værker. Det synes jeg er en fin udgang på sagen.

Men spørgsmålet om hvad opstandelsen be-

tyder er ikke blevet tydeligt besvaret. Jeg regner heller ikke med, at vi får én forklaring en gang for alle. Slet ikke en vi alle kan enes om.

Men hvad handler det om, og hvordan kan det give mening? Og det gælder ikke bare opstandelsen, men også troens andre dele. Det gælder vel også den lysende og forklarede Jesus i dagens tekst. Er det afgørende om vi tror, at det historisk er foregået sådan? Skal vi forstå det billedligt, eller er der andre muligheder?

Hvad vil det sige at tro på - i denne sammenhæng? I dåbsritualet spørger vi, om du tror. Ikke blot på Jesu opstandelse fra de døde, men hele trosbekendelsen. Herunder også om Jesus er født af jomfru Maria, om du tror på Helligånden, kødets opstandelse og det evige liv.

Vi spørger til gengæld ikke gudmoderen eller det voksne dåbsbarn, om hun virkelig også mener det, eller hvad hun eller han mener, når hun siger ja. Og det er ikke, fordi det hele bare er et teater. Det er, fordi man ikke kan spørge bag om troen. Og fordi det er den, der skal døbes, uanset alder, vi spørger – med navns nævnelse for at ingen kan være i tvivl. I bl.a. den tyske evangeliske kirke spørges gudmoderen eller gudfaderen, men vi er stadig lutheranere på det punkt i hvert fald!

Troen er ikke en særlig viden. Det er et udtryk for, at vi holder fast i noget, som vi ikke kan vide. Det er noget, vi ikke kan gribe med vores forstand eller fornuft.

Hvis vi antog, at virkeligheden kun bestod af det, vi kunne vide eller regne ud, så ville vi indskrænke virkeligheden. Virkeligheden

består også af forestillinger og drømme, men mere end det så består den også af tro, håb og kærlighed. De kan være ret stærke drivkræfter, skønt man ikke kan vide, om de findes sådan rent videnskabeligt. De har i al fald ikke fysiske korrelater udenfor sig. Men hvis man ville reducere virkeligheden til det biologisk-fysiske, som vi videnskabeligt kunne vide, så ville det blive en meget lille verden. Det ville være en verden, hvor vi ville være lukket inde med os selv og vores spekulationer. I denne verden ville opstandelsen eller dåben heller ikke give megen mening. Ja, religion ville ikke give meget mening.

Opstandelsen er ikke noget, vi kan vide, men den er til for troen. Det er gennem denne tro, vi sættes fri til en verden, der er større end det, vi kan vide. Det er noget, vi kan tro og håbe.

Men det kan være svært at være i denne åbne verden. Verden er ikke alene god og åben, den er også usikker og farlig. Vi kan komme til skade; dem vi elsker kan blive syge og dø. Nybagte forældre kender frygten og bekymringen for det lille barn, noget der kan være ganske overvældende.

Denne frygt og angst er en del af det menneskelige, ligesom glæden, tilliden og håbet er det. Det er kræfter, som i meget høj grad styrer vores handlinger og tanker. Der er også andre kræfter som begæret og lysten, hvis man er mere psykoanalytisk orienteret, ja måske endda dødsdriften.

Men min pointe er, at de mere håndfaste tolkninger af Biblen og andre religioner og ideologier i høj grad er styret af frygt og kontrol. Som Lenin vist sagde ”Tillid er

godt, men kontrol er bedre”.

Efter min overbevisning grunder meget fundamentalisme og overdreven bogstavtro i et sådant ønske om kontrol, der igen grunder i frygt. Det er en frygt for verden og måske dybest set en frygt eller angst for, at ens egen tro ikke er stærk nok. Man kan ikke nøjes med troen, tilliden til Gud. Man skal styrke den og kommer derfor til at erstatte med en håndfast tro, som om det var en sikker viden. I al fald har den samme funktion. Det er en tro, man mest bruger til at dømme andre med. Dermed indskrænker man igen den frihed, som opstandelsen er udtryk for. Når man slår andre i hovedet med troen, når man kræver rettroenhed, så har man gjort evangeliet til en ny lov.

Men det er en fristelse, som gælder os alle. Vi kan blive grebet af uro og frygt, eller måske omvendt grebet af at ville fastholde glæden og kærligheden og tage kontrol over den.

Peters forslag om at bygge hytter i dagens tekst er sådan et forsøg. Han er i lyset, han er i nåden og forklarelsens lys, og han vil gerne fastholde den situation. Men han er uden magt i situationen, det er ikke ham, som bestemmer.

Der er helt givet en pointe i, at åbenbarings lys ikke kan fastholdes. Det er en begivenhed. Det er ikke noget, disciplene kan skabe, ligesom vi heller ikke kan skabe de øjeblikke af lys og forklarelse, som kan indfinde sig. Vi kan åbne os for dem, men det er uden for vores kontrol.

Troen i kristendommen er ikke en præstation. Det er heller ikke noget, vi gør. Troen er den tillid, som vi kan klamre os til i erken-

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

delsen af, at vores egne præstationer ikke hjælper. Det er ikke os, som bestemmer, det er ikke os, som har magten til at styre verden, vi kan ikke en gang styre vores egne affekter. Vores frygt, vores lyst, vores begær har vi kun til dels styr på.

Troen er en hengivelse, en overgivelse – det er at sige din vilje ske. Troen i kristen forstand er ikke stærk. Den er ikke vores magtsprog. Dens styrke ligger i afmagten, i hengivelsen. Det som den korsfæstede Kristus er det mest udtalte billede på.

Men selvom vores tro måske ser svag ud, selvom den ikke har styrke som en sikker viden, så er den ikke alene. Den har de forunderlige beretninger om opstandelsen, den kan holde sig til. Den har salmer og poesi til at opbygge sig. Vores tro løber aldrig tør for billeder og ord. Både når der er brug for trøst, når der er brug for kritik, eller når der er brug for liv og fornyelse.

Vores tro er ikke en tro på hvad som helst. Troen er ikke én ting. I kristendommen har vi altid opfattet den som tredimensional, som Fader, Søn og Helligånd. Som fortid, nutid og fremtid, som tro, håb og kærlighed. Treenigheden er et værn mod forenklinger. Mod den fundamentalisme som vil lukke os inde i et reservat uden fantasi. Også mod moralismen, som vil lukke os inde i vores egen godhed, rigtige meninger og moral, og endelig mod det åndelige sværmeri som taber jordforbindelsen.

Det er den tro, som giver os mod og styrke til at leve i lyset af forklarelsen og lyset fra opstandelsen, på trods af synd og død.

Amen

Nicolai Halvorsen

studentpræst ved Det Sundhedsvidenskabelige fakultet, KU

Salmer:

747, 300, 441, 162, 459, 385